

**Protestantse
Kerk**

bij Open Deur september 2018

In gesprek over Bijbels boos

Boosheid is de Bijbel niet vreemd. God wordt regelmatig boos, mensen ook. Je zou kunnen zeggen dat het laten zien van deze emotie van de Bijbel een heel menselijk boek maakt. Anderzijds is juist die boosheid voor veel mensen reden om (delen van) de Bijbel niet meer te lezen. Want wat moet je met een boze God? En met alles wat Hij in zijn boosheid doet? En dan is er nog je eigen boosheid: hoe verhoud je je daartoe? We gaan erover in gesprek.

Inleiding

Boosheid is voor veel mensen een ongemakkelijke emotie. Als je boos bent, heb je niet altijd meer de controle over wat je doet, en soms doe je daardoor ondoordachte dingen. Ook roept boosheid soms herinneringen op aan mensen die ooit boos op je waren. Er kleven dan ook gevoelens van ongemak en zelfs van angst aan. Soms willen mensen hun boosheid daarom liever wegstoppen. Anderen zeggen juist dat het goed en gezond is om af en toe eens boos te zijn.

- Wanneer was u voor het laatst boos? Waarop/waarom?
- Hoe gaat u ermee om als een ander, in uw omgeving, boos is? Wat is dan uw reactie?

Er wordt wel eens gezegd: 'Een goede relatie heb je als je ook op zijn tijd flink ruzie kunt maken.'

- Want vindt u van die uitspraak?

Een boze God en vreselijke dingen

Rampen en ziekten toeschrijven aan een boze, straffende God. Het lijkt iets van oude tijden, maar komt nog vaker voor dan je misschien zou denken. Iemand die ernstig ziek is en niet in God gelooft, vraagt mij: "Waar heb ik dit aan verdiend? Ik heb toch nooit iets verkeerd gedaan?" In mijn werk als geestelijk verzorger hoor ik deze vragen (in allerlei variaties) regelmatig. Soms wordt God ook letterlijk genoemd. "Straft God mij?" Diep in veel mensen leeft kennelijk een angst dat we door ziekte en rampen gestraft worden door (een) boze God/god. Hoe ver we misschien ook van het geloof van 'vroeger' af zijn komen te staan.

- Herkent u een opmerking als 'Waar heb ik dit aan verdiend?' of 'Waarom moet mij dit overkomen?' bij uzelf of bij anderen?
- Zo ja, wat zegt u als iemand u deze vragen stelt?

Bespreek met elkaar de volgende stellingen:

- Het is eenvoudiger om ziekte en rampen aan Gods boosheid toe te schrijven dan om te geloven in 'het lot'.
- Menselijke emoties passen niet bij God.
- Als je bij ziekte en tegenslag afvraagt of God boos op je is, dan moet je je bij gezondheid en voorspoed ook afvragen of God blij met je is.

Stephan de Jong schrijft over de geweldsteksten in de Bijbel: (...) als lezer in het jaar 2018 na Christus (...) stop ik die geweldsteksten liever in een diepe put, met een deksel erop die nooit meer open hoeft. (pag. 5)

- Herkent u iets in deze uitspraak van Stephan de Jong?
- Hoe gaat u zelf om met geweldsteksten in de Bijbel?

Goede boosheid

Boosheid, woede kan ook zuivere wortels hebben en een goed doel dienen.

Zo schrijft Sietse Visser op pag. 4: *Twintig jaar geleden werd een vriend van mij vermoord in zijn woning, omdat hij homoseksueel was. Mijn vriend was geliefd en een trouw vrijwilliger in een verpleeghuis. Bij zijn uitvaart liet de dominee vrome liederen zingen. Maar ik had gewild dat de ontzetting van God over dit kwaad had geklonken in woedende liederen over de boosheid van God. Als er geen plek is voor de ontzetting en de woede, kan er ook geen vergeving zijn, lijkt mij. De woede van God hoort ook bij zijn verwerping van het kwaad in deze wereld. Als God niet woedend is, wie kan er dan nog om recht vragen? En zo is de boosheid van God ook een roep om rechtvaardigheid, een woede die voortkomt uit diepe liefdevolle verbondenheid van de Allerhoogste met de machtelozen en vertrapten van deze wereld. Het is die woede die ook in Jezus leefde, als het ging om het onrecht en de leugen die de wereld in de greep heeft. Gezonde, zuiverende woede, zonder wreedheid, geboren uit liefde.*

- Reageert u eens op deze persoonlijke ervaring van Sietse Visser.
- Boosheid als reactie op onrecht: is het u wel eens overkomen?

Esther van der Panne schrijft op pag. 6 over woede als tegenpool van onverschilligheid: het laat God niet onverschillig als de relatie tussen hem en mensen, of tussen mensen onderling verbroken wordt. Hij spreekt mensen daarop aan, en mensen mogen hem daar ook op aanspreken.

- Ervaart u zelf wel eens onverschilligheid in uw leven?
- Waarom zijn woede en onverschilligheid elkaars tegenpolen denkt u? Wat heeft de één dat de ander mist?

Piet van Veldhuizen deelt de boosheids-tips van Paulus in de brief aan de gemeente van Efeze: *Als u boos wordt, zondig dan niet; laat de zon niet ondergaan over uw boosheid.* Boos worden is niet erg, maar er zitten grenzen aan.

- Op welke manier zou je kunnen voorkomen dat je in je boosheid zondigt?
- Waarom is het goed om nog dezelfde dag je boosheid te laten afkoelen en (eventueel) iets met een ander uit te praten?
- Wat gebeurt er met 'oude' boosheid?

Boze (witte) man(nen)

De kreet 'boze witte man' eindigde in 2016 op de tweede plaats bij de 'woord van het jaar verkiezing'. Maar de term heeft nog niet aan populariteit ingeboet; nog steeds laat de 'boze witte man' van zich horen: *iemand die zich niet gehoord voelt als het gaat om belangrijke maatschappelijke vraagstukken.*

Om boos te zijn en je niet gehoord te voelen hoef je echter niet mannelijk en wit te zijn. Veel groepen in onze samenleving zijn boos.

- Over welke maatschappelijke vraagstukken maken mensen in uw omgeving zich boos? En waar maakt u zichzelf boos over?

Jezus was ook bij tijd en wijle een boze man. Hij maakte zich kwaad om mensen die het één zeiden en het andere deden. Hij werd boos als iemand een bepaalde regel zo uitlegde dat je er toch nog

onderuit kon komen. Jezus wilde verder kijken dan de oppervlakte, en werd boos als er mensen waren die anderen verhinderden dat te doen.

Lees met elkaar het verhaal over Jezus' woedeuitbarsting in de tempel.

Kort voor Pesach, het Joodse paasfeest, reisde Jezus naar Jeruzalem. Daar trof hij op het tempelplein de handelaars in runderen, schapen en duiven aan, en de geldwisselaars die daar altijd zaten. Hij maakte een zweep van touw en joeg ze allemaal de tempel uit, met hun schapen en runderen. Hij smeed het geld van de wisselaars op de grond, gooide hun tafels omver en riep tegen de duivenverkopers: 'Weg ermee! Jullie maken een markt van het huis van mijn Vader!' Zijn leerlingen dachten aan wat er geschreven staat: 'De hartstocht voor uw huis zal mij verteren.'

(uit Johannes 2)

- Kunt u zich iets voorstellen bij deze boosheid van Jezus?
- Hoe vindt u dat Jezus met zijn boosheid omgaat? Is iets ervan herkenbaar voor u?

Ter afsluiting

Na een gespreksmoment over boosheid is het heel goed om met elkaar tijd te nemen om te 'bekoelen'. Doe dit met iets fris: een lekker glaasje koud sap of een ijsje. Zijn er geen etenswaren voorhanden, zet dan de ventilator aan of ga rond met een waaier. Spreek ondertussen met elkaar over de slotvraag:

- Hoe koelt u weer af?

Annemarie Roding, predikant in de Protestantse Kerk en geestelijk verzorger bij Careyn

Annemarie Roding, geestelijk verzorger bij Careyn, predikant binnen de Protestantse Kerk in Nederland